

Радна верзија

Закон о јавном здрављу

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се области деловања јавног здравља, надлежности, планирање, спровођење активности у вези са очувањем и унапређењем здравља становништва, као и обезбеђивање потребних финансијских средстава.

Циљ овог закона је остваривање јавног интереса, стварањем услова за очување и унапређење здравља становништва путем свеобухватних активности друштва.

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

- 1) **здравље** јесте стање потпуног физичког, менталног и социјалног благостања, а не само одсуство болести или неспособности;
- 2) **јавно здравље** је систем знања, вештина и активности усмерених на унапређење здравља, спречавање и сузбијање болести, продужење и побољшање квалитета живота путем организованих мера друштва;
- 3) **систем јавног здравља** је систем који обезбеђује услове за очување и унапређење здравља становништва, кроз активности носилаца и учесника у јавном здрављу;
- 4) **области деловања јавног здравља** су функције јавног здравља, скупови активности и услуга које су превасходно намењене популацији као целини и чијим се спровођењем извршавају главни задаци јавног здравља (надзор над здрављем и благостањем популације; праћење и одговор на опасности по здравље и ванредне ситуације, заштита здравља, укључујући безбедност животне и радне средине, хране и друго; промоција здравља, укључујући активности усмерене на друштвене одреднице здравља и неједнакости у здрављу; спречавање и сузбијање болести, укључујући рано откривање; обезбеђивање доброг управљања за здравље и благостање; обезбеђивање довољно компетентних јавно-здравствених кадрова; обезбеђивање одрживе организационе структуре и финансирања; заступање, комуникација и друштвена мобилизација за здравље и унапређење јавно-здравствених истраживања за политику и праксу засновану на информацијама);

- 5) **носиоци активности у области деловања јавног здравља** су институти/заводи за јавно здравље који планирају, спроводе, прате и вреднују активности у области деловања јавног здравља, координирају, усклађују и стручно повезују рад осталих учесника у систему јавног здравља за територију за коју су основани;
- 6) **учесници у области јавног здравља** су органи Републике Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, здравствена служба, организације здравственог осигурања, систем социјалне заштите, савети за здравље при јединицама локалне самоуправе, васпитно-образовне и друге установе, средства јавног информисања, привредна друштва, јавна предузећа, предузетници, хуманитарне, верске, спортске и друге организације и удружења, породица и грађани;
- 7) **животна средина** јесте скуп природних и створених вредности чији комплексни међусобни односи чине окружење, односно простор и услове за живот;
- 8) **радна околина** јесте простор у којем се обавља рад и који укључује радна места, радне услове, радне поступке и односе у процесу рада;
- 9) **елементарне непогоде и ванредне ситуације у јавном здрављу** јесу догађаји који могу да угрозе живот, здравље и сигурност појединца и популације, људска насеља, а доводе се у везу са променама у животној средини из уравнотеженог у неуравнотежено стање, које настају изненада или постепено (нпр. епидемије заразних болести, физички и хемијски акциденти, поплаве, земљотреси, суше и ситуације које изазива човек, попут биотероризма, оружаног сукоба и друго);
- 10) **ментално здравље** обухвата понашање, мишљење, говор, осећање и расположење појединца, његов однос према себи и другима и представља интегрални део индивидуалног здравља, добробити и развоја заједнице;
- 11) **социјално здравље** укључује способност да се формирају задовољавајући међуљудски односи, такође се односи на способност прилагођавања у различитим друштвеним ситуацијама и способност одговарајућег реаговања у разноврсним окружењима.
- 12) **епидемиолошки надзор** је стално систематско прикупљање, анализа и тумачење података везаних за здравље, а битних за планирање, примену и евалуацију праксе јавног здравља.
- 13) **осетљиве друштвене** групе јесу групе становништва које су изложене већем ризику оболевања у односу на укупну популацију;
- 14) **фактор ризика** јесте аспект индивидуалног понашања или животног стила, излагање утицајима животне средине, урођена или наслеђена карактеристика, за које се на основу научних и стручних доказа зна да су повезани са здрављем;
- 15) **процена ризика** представља поступак који се састоји од идентификације опасности, описа опасности, процене изложености становништва и описа ризика по здравље становништва;

- 16) **регистар извора** (катастар) загађивања је скуп систематизованих података и информација о врстама, количинама, начину и месту уношења, испуштања или одлагања загађујућих материја у гасовитом, течном и чврстом агрегатном стању или испуштања енергије из тачкастих, линијских и површинских извора загађивања у животну средину;
- 17) **здравље у свим политикама** је јавноздравствена политика усмерена на социјално-економске детерминанте здравља и смањивање неједнакости у здрављу.

II. НАЧЕЛА ЈАВНОГ ЗДРАВЉА

Члан 3.

Начела јавног здравља чине:

- 1) Усмереност на становништво као целину, друштвене групе и појединце са циљем очувања и унапређења здравља која се остварује учешћем целокупног друштва;
- 2) Заступљеност здравља у свим политикама са циљем да се обједине напори и координирају надлежности свих носилаца и учесника у области јавног здравља;
- 3) Постизање солидарности и једнакости у јавном здрављу за све и наглашена пажња за потребе осетљивих друштвених група
- 4) Одговорност свих носилаца и учесника у систему јавног здравља у оквиру својих надлежности и активности;
- 5) Научна заснованост са циљем да се области деловања у јавном здрављу заснивају на научним доказима.

III. ОБЛАСТИ ДЕЛОВАЊА ЈАВНОГ ЗДРАВЉА

Члан 4.

Јавно здравље спроводе носиоци и учесници у областима деловања јавног здравља.

Носиоци активности у областима деловања јавног здравља су институти/заводи за јавно здравље који планирају, спроводе, прате и евалуирају активности јавног здравља, координирају, усклађују и стручно повезују рад учесника у систему јавног здравља за територију за коју су основани.

Активности института/завода за јавно здравље се спроводе и путем програма у сарадњи са учесницима у систему јавног здравља.

У обезбеђивању и спровођењу јавног здравља у Републици Србији активно учествују: органи државне управе Републике Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, здравствена служба, организације за здравствено осигурање, служба социјалне заштите, васпитно-образовне и друге установе, средства јавног информисања, привредна друштва, јавна предузећа, предузетници, хуманитарна, верска, спортска и друга удружења, породица и грађани.

Члан 5.

Институт за јавно здравље Србије «Др Милан Јовановић – Батут» основан за територију Републике Србије је Национални институт. У систему јавног здравља Републике Србије Институт има координативну, стручно-методолошку, оперативну, едукативну и научно-истраживачку улогу.

Институт за јавно здравље Србије координира и прати стручни рад свих института/завода за јавно здравље и других учесника у активностима јавног здравља на територији Републике Србије.

Институт за јавно здравље Војводине координира и прати стручни рад завода за јавно здравље и других учесника у активностима јавног здравља за територију аутономне покрајине Војводине.

Члан 6.

Области деловања јавног здравља укључују:

- 1) физичко, ментално и социјално здравље становништва;
- 2) промоцију здравља и превенцију болести;
- 3) животну средину и здравље становништва;
- 4) радну околину и здравље становништва;
- 5) здравствени менаџмент, квалитет и ефикасност здравственог система;
- 6) поступање у елементарним непогодама и ванредним ситуацијама.

Активности, садржај и методе рада јавног здравља из области наведених у ставу 1, тачкама 1-6 овог члана ближе ће уредити Министар надлежан за послове здравља у сарадњи са министрима надлежним за наведене области у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

1. Физичко, ментално и социјално здравље становништва

Члан 7.

Спровођење јавног здравља у области физичког, менталног и социјалног здравља становништва обухвата:

- 1) праћење здравља становништва у свим животним добима, а посебно здравља осетљивих друштвених група и утврђивања приоритета за промоцију здравља и превенцију болести;
- 2) праћење фактора ризика (ризички из животне средине и радне околине, неправилна исхрана, физичка неактивност, ризично сексуално понашање, небезбедно понашање у саобраћају, употреба дувана, алкохола и дрога, стрес, насиље и злостављање);
- 3) анализирање фактора ризика из тачке 2. овог става, и предлагање програма превенције болести и унапређења здравља, учествовање у спровођењу активности и евалуацију успешности, делотворности и економске исплативости спроведених програма;
- 4) епидемиолошког надзора у циљу спречавања појаве и сузбијања незаразних и заразних болести.

2. Промоција здравља и превенција болести

Члан 8.

Промоција здравља и превенција болести обухватају:

- 1) доношење програма промоције здравља у сарадњи државних органа, аутономне покрајине, јединица локалне самоуправе, здравствене службе и грађана, а на основу анализе ризика и здравствених потреба становништва;
- 2) спровођење програма промоције здравља, наглашавањем васпитања за здравље и развоја заједнице, укључујући и националне кампање промоције здравља;
- 3) унапређивање и развијање активности као и евалуацију програма промоције здравља, усмерених на здраву животну средину и радну околину, здраве стилове живота (правилна исхрана, физичка активност, лична хигијена, репродуктивно и сексуално здравље и др) и на спречавање и сузбијање ризичних стилова (пушење, штетна употреба алкохола, злоупотреба дрога и др);
- 4) примордијалну, примарну, секундарну и терцијарну превенцију, заразних болести, хроничних масовних незаразних болести и ретких болести, повреда и тровања, укључујући и поремећаје у исхрани, алкохолизам, наркоманија.

3. Животна средина и здравље становништва

Члан 9.

Спровођење јавног здравља у области животне средине и здравља становништва обухвата:

- 1) праћење и анализу стања животне средине, односно анализу воде, ваздуха, земљишта, буке и вибрација, отпадних вода и чврстог отпада;
- 2) евалуацију утицаја фактора животне средине, процену ризика по здравље, са мерама заштите;
- 3) праћење и контролу квалитета и здравствене исправности воде за пиће и процену утицаја њеног загађења на здравље становништва;
- 4) праћење и контролу здравствене исправности животних намирница и предмета опште употребе и процену њиховог утицаја на здравље становништва;
- 5) процену ризика по здравље становништва на основу регистра извора (катастра) загађивања;
- 6) контролу хигијенских стандарда у објектима у којима се обавља: здравствена делатност, делатност производње и промета животних намирница и предмета опште употребе, делатност јавног снабдевања становништва водом за пиће, угоститељска делатност, пружање услуга одржавања хигијене, неге и улепшавања лица и тела и немедицинских естетских интервенција којима се нарушава интегритет коже, делатност социјалне заштите, васпитно-образовна делатност, делатност културе, физичке културе, спорта и рекреације и делатност јавног саобраћаја;
- 7) праћење и анализу здравственог стања становништва у вези са утицајима из животне средине.
- 8) ширење сазнања и укључивање становништва у акцијама унапређења стања животне средине.
- 9) мишљења о документима просторног и урбанистичког планирања, укључујући и техничку документацију, у смислу закона којим се уређује планирање и изградња у делу који се односи на здравље становништва.

Институти/заводи за јавно здравље имају искључиву надлежност за послове наведене под тачком 1-5, 7. и 9, става 1. овог члана.

4. Радна околина и здравље становништва

Члан 10.

Спровођење јавног здравља у области радне околине и здравља становништва обухвата:

- 1) утврђивање стручно-медицинских ставова у области медицине рада, епидемиолошког надзора, промоције здравља на раду и пружање стручно-методолошке помоћи у њиховом спровођењу;
- 2) праћење и проучавање услова рада, организовање и спровођење информационог система за прикупљање података и праћење епидемиолошке ситуације на територији Републике Србије у области професионалних болести, обољења у вези са радом, повредама на раду и предлагање мера за њихово спречавање и сузбијање;
- 3) унапређивање услова рада, здравствене заштите радника и координирање активности;
- 4) утврђивање јединствене методологије и поступака у планирању и спровођењу мера превентивне заштите здравља запослених;
- 5) изучавање фактора професионалних ризика, квалификације и процене.

Министар надлежан за послове здравља у сарадњи са осталим надлежним министрима:

- 1) предлаже Национални програм заштите здравља радно активног становништва који доноси Влада;
- 2) доноси водиче добре праксе у вези са радном околином и чистим технологијама;
- 3) утврђује листу професионалних болести;
- 4) утврђује програм заштите запослених који раде у зони јонизујућих и нејонизујућих зрачења;
- 5) утврђује програм заштите запослених који раде у радној околини са физичким, хемијским и биолошким штетностима.

5. Здравствени менаџмент, квалитет и ефикасност здравственог система

Члан 11.

Спровођење јавног здравља у области здравственог менаџмента, квалитета и ефикасности здравственог система обухвата:

- 1) развој здравственог менаџмента и стручних знања неопходних за спровођење здравствене делатности и спровођење јавног здравља, како би се задовољиле потребе становништва за здравственом заштитом, на безбедан, делотворан, економичан и ефикасан начин;
- 2) праћење, унапређивање и промоцију квалитета и резултата рада здравствених установа, у складу са законом.

6. Јавно здравље у елементарним непогодама и ванредним ситуацијама

Члан 12.

Спровођење јавног здравља у области елементарних непогода и ванредних ситуација обухвата:

- 1) процену ризика по јавно здравље у вези са елементарним непогодама и ванредним ситуацијама;
- 2) поступање према националним програмима за одговор система у елементарним непогодама и ванредним ситуацијама;
- 3) израду акционих планова за поступање у елементарним непогодама и ванредним ситуацијама;
- 4) благовремено поступање у елементарним непогодама и ванредним ситуацијама у сарадњи са надлежним органима и службама у складу са законом;
- 5) обезбеђење и размену информација у елементарним непогодама и ванредним ситуацијама, у складу са плановима за поступање.

Активности из тачака 1-5. става 1. овог члана координирају и спроводе институти/заводи за јавно здравље на територији за коју су основани.

Институти/заводи за јавно здравље у елементарним непогодама и ванредним ситуацијама предлажу мере надлежним органима и службама у складу са законом.

IV. ДРУШТВЕНА БРИГА ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ

Члан 13.

Друштвена брига за јавно здравље остварује се на нивоу Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе.

1. Друштвена брига за јавно здравље на нивоу Републике Србије

Члан 14.

Друштвена брига за јавно здравље на нивоу Републике Србије обухвата:

- 1) утврђивање политике и стратегије јавног здравља;
- 2) стварање предуслова за организацију и спровођење јавног здравља и јачање капацитета носилаца и учесника у систему јавног здравља;

- 3) праћење здравственог стања становништва, идентификовање јавноздравствених проблема на нивоу Републике Србије и процену ризика;
- 4) планирање, утврђивање приоритета, доношење посебних програма и прописа у области јавног здравља;
- 5) утврђивање и спровођење мера пореске и економске политике којима се подстичу здрави стилови живота и обезбеђује здрава животна средина и радна околина;
- 6) обезбеђивање услова за промоцију здравља, образовање становништва и васпитање за здравље;
- 7) брзо реаговање у елементарним непогодама и ванредним ситуацијама;
- 8) развој интегрисаног информационог система јавног здравља у Републици Србији;
- 9) међусекторску сарадњу носилаца активности и учесника у систему јавног здравља;
- 10) праћење стања животне средине (воде, ваздуха, земљишта, буке, вибрација, јонизујућег и нејонизујућег зрачења и отпада) и утицаја фактора животне средине на здравље људи;
- 11) обезбеђивање услова за снабдевање становништва здравствено исправном водом за пиће и безбедном храном, диспозицију отпадних материја и одговарајуће услове животне средине и радне околине;
- 12) обављање активности из области епидемиолошког надзора;
- 13) евалуацију и обезбеђење доступности, приступачности, квалитета и ефикасности здравствених услуга и програма;
- 14) утврђивање услова за организацију и спровођење специфичних мера и поступака у областима деловања јавног здравља;
- 15) унапређивање мера здравствене заштите за решавање здравствених проблема становништва;
- 16) информисање и подршка образовању и оспособљавању људи за бригу о сопственом здрављу;
- 17) уједначавање услова за деловање у областима јавног здравља на територији Републике Србије.

Друштвену бригу за јавно здравље на нивоу Републике спроводи Национални савет за јавно здравље.

2. Друштвена брига за јавно здравље на нивоу аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе

Члан 15.

Друштвена брига за јавно здравље на нивоу аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе обухвата мере за обезбеђивање и спровођење активности у областима деловања јавног здравља, у оквиру посебних програма из области јавног здравља, од интереса за грађане на територији аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, и то:

- 1) међусекторску сарадњу, координирање, подстицање, организацију и усмеравање спровођења активности у областима јавног здравља која се остварује делатношћу органа аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе заједно са носиоцима и учесницима у области јавног здравља;
- 2) праћење здравственог стања становништва и рада здравствене службе, као и предлагање и предузимање мера за њихово унапређење;
- 3) промоцију здравља и спровођење мера за очување и унапређење здравља и животне средине и радне околине, епидемиолошког надзора, спречавање и сузбијање заразних и незаразних болести, повреда и фактора ризика;
- 4) обезбеђивање услова за обављање делатности здравствених установа, планирање и остваривање програма у области јавног здравља;
- 5) обезбеђивање услова за брзо реаговање у елементарним непогодама и ванредним ситуацијама у складу са мерама Владе;
- 6) обезбеђивање услова за праћење стања животне средине (воде, ваздуха, земљишта, буке, вибрација, јонизујућег и нејонизујућег зрачења) и утицаја фактора животне средине и радне околине на здравље;
- 7) обезбеђивање услова за снабдевање становништва здравствено исправном водом за пиће и безбедном храном, диспозицију отпадних материја и одговарајуће услове животне средине и радне околине;
- 8) обезбеђивање услова за обављање активности из области епидемиолошког надзора;
- 9) обавештавање надлежних државних органа и јавности о свим ризицима и другим јавноздравственим проблемима који могу имати негативне последице по здравље становништва.
- 10) подршку раду и развоју носилаца активности и учесника у јавном здрављу на својој територији, у складу са законом.

Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе доноси и финансира посебне програме из области јавног здравља за своју територију, у сарадњи са институтима/заводима за јавно здравље, у складу са законом.

Друштвену бригу за јавно здравље из тачке 1. овог члана на територији аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као поверени посао врши покрајински орган управе, односно орган јединице локалне самоуправе, надлежан за послове

здравља преко својих служби и савета за здравље, као и института/завода за јавно здравље.

Члан 16.

Свака јединица локалне самоуправе дужна је да образује Савет за здравље.

Савет за здравље из става 1. овог члана у свом саставу, поред чланова утврђених законом којим се уређује област права пацијената, мора имати најмање једног представника надлежног института/ завода за јавно здравље. Савет за здравље може имати и друге представнике учесника у систему јавног здравља.

Град, као јединица локалне самоуправе, може овластити градску општину у свом саставу да обавља одређене послове из области друштвене бриге за јавно здравље на локалном нивоу, као и да образује Савет за здравље за територију те градске општине.

Савет за здравље, образован у јединици локалне самоуправе, поред задатака утврђених статутом, односно одлуком јединице локалне самоуправе, као и законом којим се уређује област права пацијената, обавља и одређене послове из области деловања јавног здравља, и то:

- 1) међусекторску сарадњу, координацију, подстицање, организацију и усмеравање спровођења активности у области деловања јавног здравља на локалном нивоу, заједничком активношћу са органом аутономне покрајине, јединицом локалне самоуправе, носиоцима активности и другим учесницима у систему јавног здравља;
- 2) прати извештаје института/завода за јавно здравље о анализи здравственог стања становништва на територији јединице локалне самоуправе која за то наменски определи средства у оквиру посебних програма из области јавног здравља (у смислу члана 15. овог закона), као и предлагање мера за њихово унапређење, укључујући мере за развој интегрисаних услуга у локалној заједници;
- 3) доноси предлог плана јавног здравља на локалном нивоу, који усваја скупштина јединице локалне самоуправе и праћење његовог спровођења кроз посебне програме из области јавног здравља;
- 4) иницира и прати спровођење активности промоције здравља и спровођења мера за очување и унапређење здравља, спречавања и сузбијања заразних и хроничних незаразних болести, повреда и фактора ризика на територији јединице локалне самоуправе кроз посебне програме из области јавног здравља;
- 5) даје мишљења на извештај о остваривању посебног програма у области јавног

- здравља, које доноси јединица локалне самоуправе;
- 6) учествује у различитим областима деловања јавног здравља у ванредним ситуацијама из члана 12. овог закона;
 - 7) обавештава јавност о свом раду;
 - 8) даје подршку раду и развоју носиоца активности и учесника у систему јавног здравља на својој територији, у складу са законом;
 - 9) извештава јединице локалне самоуправе и завод/институт за јавно здравље о свом раду у областима деловања јавног здравља.

V. Национални савет за јавно здравље

Члан 17.

Ради унапређења сарадње надлежних органа, организација, носилаца и учесника у систему јавног здравља, Влада образује Национални савет за јавно здравље (у даљем тексту: Национални савет).

Национални савет чине представници Министарстава надлежног за послове здравља, осталих надлежних министарстава и других државних органа, института/завода за јавно здравље и носилаца јавних овлашћења, као и независни стручњаци из области деловања јавног здравља.

Националним саветом руководи Министар надлежан за послове здравља.

Састав Националног савета усваја Влада, на предлог Министра надлежног за послове здравља, у складу са актуелним потребама и проблемима у области деловања јавног здравља.

Национални савет обавља следеће послове:

- 1) Стара се о унапређењу здравља, превенцији болести и побољшању квалитета живота кроз систем јавног здравља;
- 2) Умерава и координира рад свих органа управе, других организација и агенција који су део система јавног здравља;
- 3) Анализира, прати и унапређује систем јавног здравља;
- 4) Сарађује с републичким и другим стручним телима, државним органима и организацијама, односно међународним телима надлежним за области деловања јавног здравља;
- 5) Стара се о усаглашеном приступу надлежних органа у решавању проблема од интереса за јавно здравље;

- 6) Учествује у изради Стратегије јавног здравља;
- 7) Помаже надлежна министарства, Тело за координацију европске здравствене политике засноване на концепту – „Здравље у свим политикама“, друге организације и агенције у спровођењу циљева Стратегије, националних програма и унапређењу јавног здравља;
- 8) Формира радне групе у складу са актуелним потребама и проблемима у области деловања јавног здравља;
- 9) Прати и анализира рад савета за здравље свих јединица локалне самоуправе у областима деловања јавног здравља;
- 10) Обавља друге послове које му повери Влада.

Национални савет ће образовати Влада у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

VI. УСЛОВИ И ОБАВЕЗЕ ЗА ДЕЛОВАЊЕ У ОБЛАСТИ ЈАВНОГ ЗДРАВЉА

Члан 18.

Услови за деловање у области јавног здравља укључују:

- 1) јачање капацитета Института/Завода за јавно здравље као носилаца и мобилисање учесника;
- 2) финансирање јавног здравља;
- 3) образовање и истраживање;
- 4) извештавање у систему јавног здравља;
- 5) сарадњу и координацију у систему јавног здравља.

Услове за деловање у области јавног здравља ближе ће уредити Министар надлежан за послове здравља у сарадњи са другим надлежним министрима у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

1. Јачање капацитета Института/Завода за јавно здравље као носилаца и мобилисање учесника

Члан 19.

У циљу стварања услова за деловања у области јавног здравља из буџета Републике Србије, аутономне покрајине, јединица локалне самоуправе, организације здравственог осигурања и других извора, обезбеђују се средства за јачање капацитета института/завода за јавно здравље, и то у погледу обезбеђивања одговарајуће опреме,

кадрова, простора, информационог система, финансирања програма наведених у члану 22. овог Закона и других услова неопходних за спровођење активности утврђених овим законом.

Јачање капацитета подразумева и мобилисање учесника за реализацију деловања у области јавног здравља.

2. Финансирање јавног здравља

Члан 20.

Средства за деловање у области јавног здравља обезбеђују се:

- 1) из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе;
- 2) од организација здравственог осигурања;
- 3) продајом услуга и производа у систему јавног здравља;
- 4) обављањем научноистраживачке и образовне делатности;
- 5) од легата, поклона, завештања;
- 6) из других извора у складу са законом.

Начин и услове финансирања деловања у области јавног здравља прописује Министар за послове здравља у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

3. Образовање и истраживање

Члан 21.

Образовање кадрова у систему јавног здравља обавља се кроз студијске програме, специјалистичка, уже специјалистичка усавршавања и континуирану едукацију из јавног здравља које спроводе високошколске установе, факултети, институти/заводи за јавно здравље, друге здравствене установе и удружења.

Истраживања у јавном здрављу су мултидисциплинарна и укључују носиоце и учеснике у систему јавног здравља.

4. Извештавање у систему јавног здравља

Члан 22.

Сви учесници у систему јавног здравља дужни су да редовно извештавају институте/заводе за јавно здравље који су основани за одређену територију, о својим активностима из области деловања јавног здравља.

Институти/заводи за јавно здравље су дужни да достављају извештаје о раду Институту за јавно здравље основаном за територију Републике Србије о свим својим активностима из области деловања јавног здравља, као и активностима других учесника у систему јавног здравља који су доставили своје извештаје.

Институти/заводи за јавно здравље на територији покрајине своје извештаје достављају и Институту за јавно здравље основаном за територију покрајине.

Институт за јавно здравље основан за територију Републике Србије, на основу извештаја из става 2. овог члана и сопствених анализа, израђује и доставља Министарству извештај о здрављу становништва, који служи као основа за планирање здравствене политике, као и друге извештаје из области деловања јавног здравља.

На основу прикупљених података институти/заводи за јавно здравље израђују извештаје о здравственом стању становништва на својој територији.

Извештаји до којих у свом раду долазе, односно које израђују институти/заводи за јавно здравље доступни су јавности на интернет страници института/завода.

5. Сарадња и координација у систему јавног здравља

Члан 23.

Институт/завод за јавно здравље за територију за коју је основан самостално или у сарадњи са другим учесницима предлажу јединицама локалне самоуправе програме из области јавног здравља.

Јединице локалне самоуправе финансирају програме које спроводе институти/заводи самостално или у сарадњи са другим учесницима, а кординирају институти/заводи за јавно здравље за територију за коју су основани.

Програми из става 1. и 2. овог члана односе се на:

- израду градског/општинског плана јавног здравља,
- контролу квалитета животне средине,
- контролу здравствене исправности воде за пиће,
- контролу исправности хране,

- контролу организоване исхране специфичних категорија становништва (предшколске и школске деце, студената, социјално-материјално угрожених, болничке исхране, исхране у домовима за старе и др)
- промоцију здравља у заједници и на радном месту,
- превенцију повређивања у саобраћају,
- израду акционих планова за поступање у елементарним непогодама и ванредним ситуацијама,
- мишљења о документима просторног и урбанистичког планирања, укључујући и техничку документацију, у делу који се односи на здравље становништва.
- унапређење квалитета здравствене заштите,
- спровођење епидемиолошког надзора,
- рано откривање болести,
- контролу заразних болести, хроничних масовних незаразних болести и повређивања и
- друге области јавног здравља

Учесници у систему јавног здравља имају обавезу да ускладе своје активности са друштвеном бригом за јавно здравље дефинисаном овим законом, подзаконским актима који проистичу из овог закона и другим законским одредбама и да подржавају и активно учествују у програмима и активностима које предлажу, спроводе и координирају Институту/заводи за јавно здравље као носиоци делатности у области јавног здравља.

Институт/завод за јавно здравље сарађује и размењује информације о здрављу становништва са јединицама локалне самоуправе на територији за коју су основани.

VII. НАДЗОР

Члан 24.

Надзор над спровођењем овог закона и прописа донетих на основу овог закона, врши Министарство надлежно за послове здравља, преко здравствених инспектора, санитарних инспектора и фармацеутских инспектора, као и инспекцијски органи других министарстава, покрајинских и органа локалне самоуправе и то:

- 1) министарство надлежно за послове пољопривреде, преко пољопривредних и ветеринарских инспектора;
- 2) министарство надлежно за послове трговине и заштите потрошача, преко тржишних инспектора;

- 3) министарство надлежно за послове заштите животне средине, преко инспектора за заштиту животне средине;
- 4) министарство надлежно за послове заштите од јонизујућих зрачења, преко инспектора за заштиту од јонизујућих зрачења;
- 5) министарство надлежно за послове нуклеарне сигурности и управљања радиоактивним отпадом, преко инспектора за нуклеарну сигурност и управљање радиоактивним отпадом;
- 6) министарство надлежно за послове рада, преко инспектора рада;
- 7) министарство надлежно за унутрашње послове, преко инспектора за превентивну заштиту;
- 8) министарство надлежно за послове спорта, преко спортских инспектора;
- 9) министарство надлежно за комуналне послове, преко комуналних инспектора;
- 10) покрајински и органи локалне самоуправе, преко надлежних инспекција.

Министарства, покрајински и органи локалне самоуправе из става 1. овог члана у вршењу надзора сарађују, међусобно се обавештавају о предузетим мерама, размењују информације, пружају помоћ и предузимају заједничке мере и активности значајне за спровођење инспекцијског надзора.

Инспектор из става 1. тач. 1) – 10) овог члана (у даљем тексту: надлежни инспектор) врши надзор у складу са овлашћењима прописаним овим законом, законом којим се уређује инспекцијски надзор и прописима којима се уређује инспекцијски надзор у одговарајућој области.

Поступак надзора у области јавног здравља ближе ће уредити Министар надлежан за послове здравља у сарадњи са министарствима из става 1. тачка 1) – 10) у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 25.

У случају сумње о постојању ризика по здравље, надлежни инспектор има овлашћење да изврши увид у активност, прегледа било који објекат, простор или просторију где се обавља делатност лица која подлежу инспекцијском надзору.

Ако сматра да постоји ризик по здравље или да он може наступити, надлежни инспектор има овлашћење да наложи престанак вршења одређених радњи, односно изрекне обавезу предузимања радњи којима се спречава или отклања предметни ризик по здравље (привремена мера).

Привремена мера може да траје до доношења решења инспектора надлежног за одговарајућу област.

О доношењу привремене мере, надлежни инспектор без одлагања обавештава инспектора надлежног за одговарајућу област.

VIII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 26.

Новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај институт/завод за јавно здравље ако не донесе план за поступање у елементарним непогодама и ванредним ситуацијама који могу да угрозе здравље и живот људи животну средину или проузрокују штету већег обима (члан 16. тачка 1).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у институту/заводу за јавно здравље новчаном казном од 20.000 до 50.000 динара.

Члан 26.

Новчаном казном од 200.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице ако не поступи у складу са мерама утврђеним од стране института/завода за јавно здравље основаног за територију Републике Србије у елементарним непогодама и ванредним ситуацијама који могу да угрозе здравље и живот људи животну средину или проузрокују штету већег обима на територији Републике Србије (члан 16. ставови 2,3 и 4).

Новчаном казном од 200.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице ако не поступи у складу са мерама утврђеним од стране института/завода за јавно здравље у елементарним непогодама и ванредним ситуацијама који могу да угрозе здравље и живот људи животну средину или проузрокују штету већег обима, (члан 12. ставови 2,3,4 и 5).

Новчаном казном од 20.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана физичко лице и одговорно лице у правном лицу из става 1. овог члана.

Члан 27.

Новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара казниће се правно лице:

1. које није ускладило своје активности са друштвеном бригом за јавно здравље дефинисаном овим законом и другим законским одредбама;
2. уколико не сарађује са носиоцима у систему јавног здравља на спровођењу програма од националног интереса који су усвојени од стране Владе, надлежних министарстава, Националног савета за јавно здравље и органа покрајине и локалне самоуправе;
3. учесник у систему јавног здравља, који није доставио извештавај институту/заводу за јавно здравље о својим активностима из области деловања јавног здравља (у складу са чл. 21 став 1.)

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном субјекту новчаном казном од 20.000 до 50.000 динара.

IX. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 28.

Подзаконски акти за спровођење овог закона донеће се у року од дванаест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 29.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о јавном здрављу („Службени гласник РС“, бр. 72/2009).